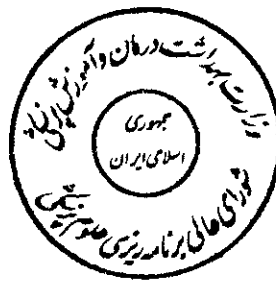

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD)
رشته طب سنتی ایرانی**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب سی و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۵

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی

رشته: طب سنتی ایرانی

دوره: دکتری تخصصی (PhD)

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در سی و هشتمین جلسه مورخ ۸۷/۱۱/۵ برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

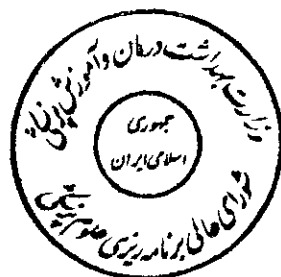
الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۸۷/۱۱/۵ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رأی صادره در سی و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۷/۱۱/۵ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سیدامیرحسین ضیائی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

رأی صادره در سی و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۷/۱۱/۵ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته طب سنتی ایرانی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

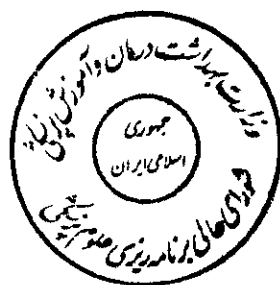
دکتر کامران باقری لنگرانی

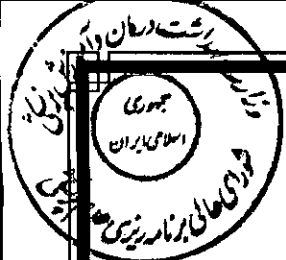
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول
مشخصات کلی دوره آموزشی
دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سنتی ایرانی

۱- تعریف رشته و مقطع مربوط:

دکتری تخصصی (Ph.D) رشته طب سنتی ایرانی Iranian Traditional medicine (Ph.D.)

رشته طب سنتی ایرانی، شاخه ای از علوم پزشکی است که در آن پزشکان عمومی منتخب با اصول و روش های متداول پیشگیری، درمان، آموزش و پژوهش های کاربردی و نوآور در طب سنتی ایران آشنا می شوند تا بتوانند ضمن بکارگیری پیشرفته ترین اطلاعات روز پزشکی کلاسیک، در مواردی که کاربرد طب سنتی به صلاح بیمار و جامعه و ارتقاء دانش بشری باشد، از این شیوه نیز در جهت تأمین، بازگرداندن و ارتقای سلامت وی و جامعه بهره گیری نمایند.

۲- تاریخچه:

پس از ورود پزشکی جدید به ایران به خصوص از زمان تأسیس دارالفنون، کم کم آموزش اصول و مبانی طب سنتی ایران به فراموشی سپرده شد. اگر چه تا سالیان درازی در دارالفنون و پس از آن در دانشگاه تهران برای آموزش طب سنتی واحدهای درسی ویژه ای وجود داشت اما به طور رسمی آموزش خاصی در نظام آموزشی کشور پیش بینی نگردیده بود.

در کشورهای شرقی به خصوص چین پس از انقلاب آن کشور، بازمبانی و بازسازی طب سنتی و ارائه آموزش رسمی با هدف ایجاد اعتماد به نفس و تقویت بنیادهای فرهنگی و ملی و صرفه اقتصادی آغاز گردید. به همین ترتیب در برخی از کشورها به ویژه هند، پاکستان، بنگلادش، سریلانکا، نپال، اندونزی، تایلند، مالزی، امارات متحده عربی و ... دانشکده های متعددی تأسیس و مشغول فعالیت علمی، پژوهشی و درمانی شدند. علاوه بر این دامنه فعالیت چنین دانشکده هایی به صورت محدود در برخی از کشورهای غربی نیز گسترش یافت. اخیراً در آفریقای جنوبی با بهره گیری از تجارب طب سنتی در هند، دانشکده هایی تأسیس گردیده و نسبت به آموزش پزشکان عمومی فارغ التحصیل دانشکده های پزشکی جدید در آنها اقدام شده است.

در شرایطی که گنجینه عظیم میراث پزشکی ایران، سرچشمه آموزش پزشکی در برخی از کشورهای یادشده به خصوص طب سنتی کشورهای شبه قاره هند می باشد و حتی کتبی که به زبان فارسی تألیف گردیده و هم اکنون به عنوان کتب درسی و مرجع مورد استفاده آنها می باشد، فقدان آموزش رسمی در کشور ما یک خلاء و غفلت غیرقابل دفاع می باشد.

به هر تقدیر رویکرد سازمان جهانی بهداشت در دو دهه اخیر به تأکید بر احیای طب سنتی ملل، وجود تجارب ارزنده و نادر در طب سنتی ایران، علاقه وافر پزشکان و پژوهشگران علوم پزشکی به طب سنتی، شرایط امروز میهن اسلامی و امکان ارائه علمی آموزش های مربوطه اقتضاء می نماید که چنین آموزشی در کشور ما نیز صورت گیرد.

بررسی ها و تجارب جهانی نشان می دهد که به کارگیری طب سنتی ایران و گنجینه ارزشمند و غنی این میراث گرانبها در شرایط پیشرفت های علمی امروز برای ارتقاء دانش بشری و گشودن دریچه های نو و امیدبخش به عرصه پزشکی مطالب بسیار سودمند و قابل بررسی و جستجو دارد. به همین سبب به نظر می رسد صرف نظر از ابعاد ملی، آموزش دوره دکتری تخصصی (Ph.D) طب سنتی ایران، در سطح جهانی نیز جامعه بشری بتواند بهره متناسبی از احیاء علمی این میراث بزرگ دریافت نماید.

۳) ارزشهای لحاظ شده (Values):

توجه به مبانی الهی و دینی جامعه اسلامی، ارزش وجودی انسان و ضرورت تلاش در جهت حفظ جان و تأمین و ارتقای سلامت انسان ها، کرامت ذاتی انسانی، مسئولیت های حکومت و جامعه نسبت به آحاد مردم، تلاش برای فراهم کردن شرایط متنوع، اثربخش و کارآمد با بهره گیری از تجارب قرون و اعصار و پژوهش های نوآور و تأکید بر کاربرد منابع

ملی موجود ضمن استفاده از آخرین و پیشرفته ترین علوم و فناوری روز و پیشرو و فراهم کردن زمینه کاربرد منطقی طب سنتی و احترام به حقوق فردی و اجتماعی انسان ها، پشتوانه تأسیس این رشته می باشد. ضمناً با توجه به برنامه چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران و ضرورت دستیابی به جایگاه شایسته علمی در سطح جهانی و منطقه و رسالت عظیم تولید علم دایر کردن این رشته در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.) تلاشی همسو، هدفمند و امیدبخش تلقی می گردد.

۴) رسالت (Mission):

رسالت این رشته عبارت است از تربیت گروهی از پزشکان دانش آموخته دوره های رسمی پزشکی عمومی در یکی از دانشکده های پزشکی معتبر داخل یا خارج از کشور، تا پس از طی دوره رسمی (Ph.D.) بتوانند ضمن بکارگیری دانش پیشرفته روز و بهره گیری از فناوری جدید، همزمان از تجارب مطمئن و اطلاعات خاص طب سنتی ایران نسبت به درمان بیماران، پیشگیری از بیماری ها و ارتقای سلامت جامعه همراه با کاهش هزینه های غیرضروری و عوارض جانبی داروها و شیوه های درمانی (یاتروژنی) نیز استفاده نمایند و با انجام پژوهش های ژرف به ارتقاء دانش پزشکی و مهارت های بالینی و نیز فراهم کردن زمینه گسترده آموزش و پژوهش در سطوح عالی توفیق یابند.

۵) چشم انداز رشته (Vision):

با توجه به سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران و اهداف متعالی سبقت علمی و تولید علم و نیز با عنایت به انتظار جهانی و ملی از کاربرد تجارب ارزنده گذشتگان، بهره گیری از منابع ملی، احیای ارزش های فراموش شده و استفاده همزمان از آخرین دستاوردهای علمی بشر، به نظر می رسد تربیت این پزشکان که در تهیه منابع و متون آموزشی و بازنگری و ارتقای آنها و انجام پژوهش های کاربردی و نوآور فعالانه مشارکت خواهند نمود و از طرفی با پاسخگویی به نیاز جسمی و روانی بیماران با هزینه اندک، موجبات رضایت افزونتر بیماران را فراهم خواهند ساخت، هزینه های درمانی کشور کاهش چشمگیری خواهد یافت و در آینده ای روشن، استقبالی شایسته از آن صورت خواهد گرفت و انتظار می رود با توفیق این برنامه، الگوی مناسبی برای دیگر کشورها نیز به منظور تأسی به آن مهیاء گردد.

۶) اهداف کلی (aims):

ارائه خدمات پزشکی منعطف، آسان و کم هزینه با قابلیت پذیرش گسترده تر از سوی بیماران به منظور ارتقای سلامت افراد و جامعه و انجام پژوهش های مرتبط.

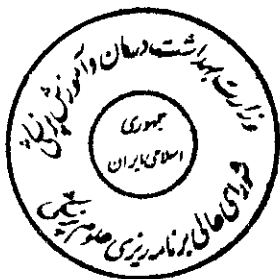
۷) نقش دانش آموختگان (Role definition):

دانش آموختگان این رشته نقش های آموزشی، پژوهشی و خدماتی خواهند داشت.

۸) وظایف حرفه ای دانش آموختگان (Task analysis):

الف: در حیطه آموزشی:

- آموزش مراقبت های ضروری به دانشجویان، پرستاران، بیماران و همراهان بیمار
- آموزش دانشجویان و کارآموزان دوره های طب سنتی ایرانی و انتقال تجارب و یافته ها
- تألیف منابع درسی مورد نیاز

- مشارکت در تدوین برنامه های آموزشی مرتبط
- تدریس در برنامه های آموزش مداوم و کارگاه های آموزشی

ب: در حیطه پژوهشی:

- ارزیابی میزان کارایی و بهره وری شیوه های درمانی بر اساس اصول و مبانی طب سنتی و نحوه ارتقاء کیفیت آنها
- تلاش در جهت روز آمد کردن شیوه های تشخیصی رایج در طب سنتی با بکارگیری امکانات و فناوری نوین

ج: در حیطه خدماتی:

- معاینه، تشخیص بیماری و درمان بر اساس اصول و مبانی طب سنتی ایران
- تحلیل وضعیت پیشرفت روند درمان با بکارگیری مجموعه اطلاعات طب سنتی و کلاسیک
- انجام فعالیت های مدیریتی در حوزه های ذیربط
- ارائه خدمات مشاوره ای در خصوص پیشگیری از بیماری ها به دانشجویان، پرستاران، بیماران و همراهان بیمار

۹) استراتژی های کلی آموزشی:

- استراتژی های اجرایی این برنامه مبتنی بر مجموعه ای از روش های دانشجو محوری، حل مسأله، مشارکت در تهیه متون آموزشی و تحلیل مسائل با طرح مسأله و انتقاد و تکمیل راه حل های ارائه شده می باشد.
- به منظور دستیابی به بخشی از استراتژی های ذکر شده موارد زیر مورد توجه قرار خواهند گرفت:
- الف. انتخاب داوطلبان مناسب
- ب. ارائه آموزش های آغازین و پیش نیاز
- ج. آموزش کافی نظری و عملی
- د. فراهم کردن زمینه های انجام پژوهش در کنار آموزش
- ه. فراهم کردن زمینه های بحث علمی و مشارکت در آموزش
- و. پایش و ارزیابی مستمر کیفیت آموزش و برنامه ریزی در جهت اصلاح کاستی ها و ارتقاء آن

۱۰) شرایط و نحوه پذیرش در رشته:

- قبولی در آزمون ورودی مطابق ضوابط ومقررات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی می باشد.
- دارا بودن مدرک دکتری عمومی پزشکی و یا تخصص بالینی

جدول مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی

ردیف	مواد امتحانی	ضرایب
۱	متون پزشکی فارسی	۱/۵
۲	متون پزشکی عربی	۱
۳	تاریخ پزشکی	۱
۴	کلیات و نشانه شناسی بیماری ها	۲
۵	معالجات	۱/۵
۶	تغذیه و مفردات	۱/۵
۷	گزیده مباحث پزشکی کلاسیک شامل بیماری های داخلی، عفونی، اطفال، زنان، زایمان، بهداشت و تغذیه *	۱/۵
۱۰	جمع	۱۰

* مطابق مصوبات دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

* جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش، مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

۱۱) رشته های مشابه در داخل کشور:

در داخل کشور رشته مشابهی در این زمینه وجود ندارد لیکن دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) داروسازی سنتی به دلایلی چند به این رشته نزدیک است.

۱۲- رشته های مشابه در خارج از کشور:

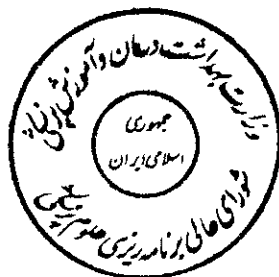
رشته های کم و بیش مشابهی در زمینه طب سنتی (Traditional Medicine) در کشورهای چین، آفریقای جنوبی، هند، پاکستان، بنگلادش، سریلانکا، نپال، اندونزی، تایلند، مالزی و به شکل محدودتر در کشورهای غربی وجود دارد. همچنین رشته ای با عنوان طب طبیعی (Medicine Natural) با شباهت های ماهوی در دانشگاه های کانادا تدریس می گردد.

۱۳- شرایط موردنیاز برای راه اندازی رشته:

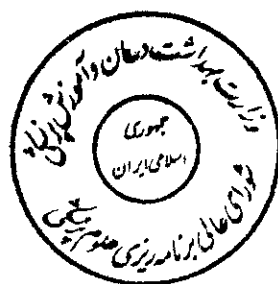
بر اساس ضوابط و مقررات شورای گسترش و ارزیابی آموزش پزشکی می باشد.

۱۴- موارد دیگر (مانند بورسیه):

ندارد

فصل دوم
مشخصات دوره برنامه آموزشی
رشته دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سنتی ایرانی

مشخصات دوره:

نام دوره:

دکتری تخصصی (Ph.D) رشته طب سنتی ایرانی Iranian Traditional medicine (Ph.D.)

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

براساس آئین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۵۰ واحد است که به شرح زیر می باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core) ۲۸ واحد

واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core) ۲ واحد

پایان نامه ۲۰ واحد

جمع ۵۰ واحد

- علاوه بر واحد های دوره دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه حداکثر تعداد ۱۶ واحد از دروس کمبودیا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

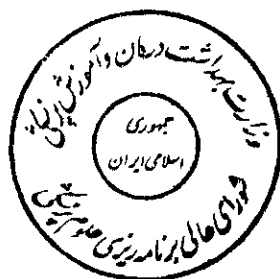
الف- دروس کمبود و جبرانی برنامه آموزشی رشته دکتری تخصصی (Ph.D.) طب سنتی ایرانی

کد درس	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعت	
		جمع	نظری	عملی	عملی	جمع
۰۱	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی *	۱	۰/۵	۰/۵	۱۷	۲۶
۰۲	قرائت، تفسیر و تصحیح متون فارسی پزشکی	۳	۲	۱	۳۴	۶۸
۰۳	صرف و نحو و قرائت و ترجمه متون عربی پزشکی	۴	۴	-	-	۶۸
۰۴	طب مکمل و فولکلور	۲	۱/۵	۰/۵	۱۷	۴۳
۰۵	اخلاق، حقوق و فقه پزشکی	۱	۱	-	-	۱۷
۰۶	تاریخ تحلیلی پزشکی	۱	۱	-	-	۱۷
۰۷	روش تحقیق در پزشکی کلاسیک و سنتی	۲	۱	۱	۱۷	۵۱
۰۸	اصول منطق و کاربرد آن در پزشکی	۱	۱	-	-	۱۷
۰۹	تدابیر حفظ الصحة و اصول پیشگیری	۲	۱	۱	۱۷	۵۱
۱۰	آموزه های اسلامی در پزشکی	۱	۱	-	-	۱۷
۱۱	مدیریت و پژوهشهای چندگانه اجتماعی در پزشکی	۱	۰/۵	۰/۵	۱۷	۲۶
۱۲	کتاب شناسی و اصول تصحیح متون پزشکی	۲	۱	۱	۱۷	۵۱
		جمع			۲۱	

- علاوه بر واحد های دوره دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه حداکثر

تعداد ۱۶ واحد از دروس کمبودیا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

• گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانیده اند الزامی می باشد.

ب- دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی رشته دکتری تخصصی (Ph.D.) طب سنتی ایرانی

پیشنیاز یا همزمان	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	کلیات و امور طبیعی	۱۳
۱۳	۱۰۲	۶۸	۳۴	۲	۲	۴	اسباب، علل، دلائل و علامات	۱۴
-	۱۱۱	۸۵	۲۶	۲/۵	۱/۵	۴	مفردات و قرابادین	۱۵
۱۴	۶۸	-	۶۸	-	۴	۴	اصول و مبانی درمان شناسی	۱۶
۱۶	۵۱	-	۵۱	-	۳	۳	مباحث جامع طب ایرانی- اسلامی	۱۷
۱۷	۸۵	۶۸	۱۷	۲	۱	۳	اعمال یدائوی و جراحی صغیر	۱۸
-	۱۱۹	۱۰۲	۱۷	۳	۱	۴	فوریت ها و شیوه های نوین تشخیص و درمان بیماری ها در پزشکی کلاسیک	۱۹
۱۸	۱۳۶	۱۳۶	-	۲	-	۲	کارورزی (۱)	۲۰
۲۰	۱۳۶	۱۳۶	-	۲	-	۲	کارورزی (۲)	۲۱
-	-	-	-	-	-	۲۰	پایان نامه	۲۲
۴۸							جمع	

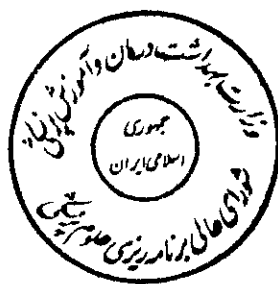
ج- دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی رشته دکتری تخصصی (Ph.D.) طب سنتی ایران

پیشنیاز یا همزمان	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	بررسی تطبیقی مکاتب پزشکی دوران تمدن اسلامی	۲۳
-	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	کاربرد فناوری نوین در طب سنتی	۲۴
-	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	شیوه های نوین آموزش و اصول مهارت‌های رفتاری در پزشکی	۲۵
	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	تغذیه اختصاصی و شیوه های تهیه غذاهای ویژه	۲۶
	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	ماساژ درمانی	۲۷
	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	طب روحانی، هیپنوتیزم و درمان های روانی	۲۸
			۱۲				جمع	

* دانشجوی می بایست ۲ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه موردنظر، موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

فصل سوم
مشخصات دروس دوره آموزشی
دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سنتی ایرانی

نام درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی

کد درس: ۰۱

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هر یک را بداند، با سیستم عامل و ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

*آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی.

۲- کارکرد و اهمیت هر یک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی.

*آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱- آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز.

۲- قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز.

۳- نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز.

۴- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز.

آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی.

۱- معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.

۳- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه‌ی جستجو در آنها.

۴- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.

***آشنایی با اینترنت:**

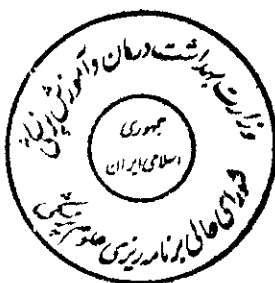
- ۱- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی.
- ۲- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.
- ۳- فراگیری نحوه‌ی تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.
- ۴- نحوه‌ی کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.
- ۵- آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع درس:

- 1-Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis, latest edition
- 2- Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieliński et al., latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.
- در حیطه روانی- حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

کد درس: ۰۲

نام درس: قرائت، تفسیر و تصحیح متون فارسی پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: فراهم کردن زمینه استفاده آسان از متون طبّی قدیمی با کسب مهارت در خواندن متن، تفسیر عبارات و آشنایی گسترده با کلمات و اصطلاحات متداول و نیز یافتن توانائی مقابله متون قدیمی و تصحیح آنها
رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی):

نظری:

- قرائت متون منتخب طبّی فارسی مربوط به قرون و مناطق مختلف شامل متونی از کتب: ذخیره خوارزمشاهی، الاغراض الطیبیه، خلاصه التجارب، تحفه حکیم مؤمن، مخزن الادویه، الابنیه، طب یوسفی، میزان الطب، مطلب السئوال تنکابنی

- اصطلاحات طبّی موجود در متون منتخب و تفسیر آنها

- قرائت بخش های مشابه از کتب طبّی دیگر به حسب ضرورت

عملی:

- تهیه فرهنگ نامه مختصر برای بخشی از متون منتخب و یافتن معادل های آن در منابع علمی روز

- مقابله و تصحیح حداقل ۵۰ صفحه از متن طبّی با مراجعه به نسخه های مختلف، باز خوانی و باز نویسی آن

- تدبیل و تحشیه بر حسب ضرورت

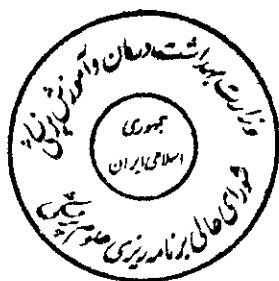
منابع درس:

- ذخیره خوارزمشاهی، الاغراض الطیبیه، خلاصه التجارب، تحفه حکیم مؤمن، مخزن الادویه، الابنیه، طب یوسفی، میزان الطب، مطلب السئوال تنکابنی و - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی و شفاهی

- ارائه گزارش کار عملی

کد درس: ۰۳

نام درس: صرف و نحو و قرائت و ترجمه متون عربی پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

هدف: آماده سازی دانش جویان برای استفاده از متون طبّی عربی مهم و ترجمه آسان آنها با استفاده از کتب لغات و اصطلاحات

رئوس مطالب (۶۸ ساعت نظری):

- قرائت متون منتخب از کتب: قانونچه، الاقسرائی، شرح الاسباب، تسهیل المنافع، و ...
- اصطلاحات طبّی موجود در متون منتخب و توضیح آنها
- لغات متداول و ترجمه آنها
- ترجمه متون منتخب بطورکلی

منابع درس:

- قانونچه، شرح الاقسرائی، شرح الاسباب و العلامات، تسهیل المنافع و - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

امتحان کتبی و شفاهی

نام درس: طب مکمل و فولکلور

کد درس: ۰۴

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: آشنایی دانشجویان با شاخه های مختلف طب مکمل (Complementary Medicine) در جهان و شناخت اصول و مبانی کاربرد آنها، استراتژی های سازمانهای علمی و جهانی در مورد بهره گیری از آنها - آشنایی با طب مردم (Ethnomedicine) در ایران و روش های جمع آوری، طبقه بندی، تفسیر و ارزیابی آن - رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)::

نظری:

- اصطلاحات متداول برای طب مکمل (جایگزین، حاشیه ای و ...) و سابقه و تفسیر آنها
- شاخه های مختلف طب مکمل مثل طب سوزنی و طب فشاری، هومیوپاتی، کایروپراکتیک، آروماتراپی، آیورودیک، سیدا، گموتراپی، اوپو تراپی، هیدرو تراپی، بالنئوتراپی، آرژیل تراپی و ...
- آشنایی با اصول و نحوه کاربرد طب سوزنی، هومئوپاتی، گل درمانی و ...
- ارزیابی منطقی محدوده کاربرد شاخه های عمده طب مکمل
- آشنایی با اتنومدیسین و طب عوام (با تأکید بر طب فولکلور ایران)

عملی:

- گرد آوری و تفسیر طب فولکلور مربوط به یکی از نقاط کشور
- تدوین و تدبیل و ارزیابی آن
- گزارش کار عملی

منابع درس:

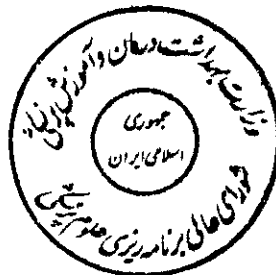
۱- مجموعه تک نگارها (منوگراف ها) و اسناد مربوط به طب فولکلور ایران- آخرین انتشار

2-The Evaluation of Complementary and Alternative Medicine, Complementary and Alternative Medicine in Rehabilitation, Complementary and Alternative Medicine Interventions, ... (latest ed.)

۲- مقالات جدید

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- امتحان کتبی و شفاهی

نام درس: اخلاق، حقوق و فقه پزشکی

کد درس: ۰۵

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی عمیق تر دانشجویان با اصول مبانی اخلاق پزشکی و راهکارهای دستیابی به مکارم اخلاق در رفتار و خود سازی، شناخت مبانی فقهی و احکام عملی آن در خدمات پزشکی و شیوه های تجزیه و تحلیل فقهی مسائل پزشکی

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

اخلاق و حقوق پزشکی: (۹ ساعت)

- مروری بر آموزش های درس اخلاق و حقوق پزشکی با تأکید به فرهنگ اسلامی .
- مطالعه موارد Case Study و تجزیه و تحلیل آن از ابعاد اخلاقی و حقوقی
- اخلاق و حقوق پزشکی در آثار طب سنتی و رابطه پزشک و بیمار و طبیعت
- اخلاق و حقوق در آموزش و پژوهش طب سنتی
- تلاش در تدوین منشور جامع اخلاق و حقوق پزشکی بر پایه طب اسلامی و سنتی متناسب با زمان

فقه پزشکی: (۸ ساعت)

- مروری به اصول و مبانی فقه اسلامی
- قواعد فقهی متناسب و ناظر بر مسائل پزشکی
- طرح فقهی مسائل نادر پزشکی
- تلاش در تدوین منبع جامع فقه پزشکی و تعیین مباحث اساسی آن
- استفتائات پزشکی

منابع درس:

- منتخبی از مجموعه کتب و اسناد مرکز تحقیقات اخلاق پزشکی شامل کتب تخصصی فقهی پزشکی، اخلاق پزشکی، موسوعه الطبیه الفقهیه و - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

امتحان کتبی

نام درس: تاریخ تحلیلی پزشکی

کد درس: ۰۶

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: - آشنایی عمیق دانشجویان با سیر تاریخی پیدایش و تحولات پزشکی و عوامل تأثیر گذار بر آن

- آشنایی با مکاتب عمده پزشکی دوران قدیم

- آشنایی با مکاتب پزشکی تأثیر گذار بر طب اسلامی و سنتی

- آشنایی با چگونگی ورود پزشکی غربی به سرزمین ایران و دلایل توقف طب سنتی و به فراموشی سپرده شدن

- روش های بررسی تحلیل گرانه تاریخ پزشکی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- پیدایش پزشکی نزد ملل مختلف

- سهم ملل مختلف در رشد و تکامل پزشکی

- سهم آموزش های الهی و انبیاء در تکامل دانش پزشکی

- مکاتب عمده پزشکی قدیم (سومر، آشور، کلد، یونان، هند، چین، مصر، ایران و ...)

- نگرش اسلام به پزشکی و نقش آن در تحولات دانش پزشکی

- دوران ترجمه و تأثیر آن بر طب سنتی ایران

- دوران شکوفائی پزشکی در تمدن اسلامی

- نقش طب اسلامی و ایرانی در شکل گیری و تکامل پزشکی اروپایی

- دلایل افول تدریجی پزشکی ایرانی - اسلامی

- مکاتب طب سنتی ایران در داخل و خارج ایران

- ورود پزشکی غربی به ایران و سرزمین های اسلامی

- نوابع پزشکی ایرانی و اسلامی و بررسی نوآوری ها و ارزش کارهای آنان

- منابع تاریخی پزشکی و ارزیابی محاسن و معایب آنها

- تلاش در تهیه مقدمات دائره المعارف بزرگ تاریخ پزشکی ایران

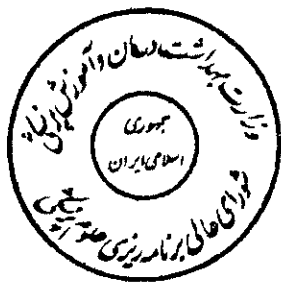
منابع درس:

- عیون الانباء، تاریخ الحکماء قفطی، مطرح الانظار، تاریخ پزشکی (مرحوم دکتر نجم آبادی)، تاریخ طب و طبابت

در ایران، تاریخ پزشکی سیریل الگود، تاریخ پزشکی زیگفرید هونکه، مانفرد اولمان، ادوارد براون و ... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

امتحان کتبی

نام درس: روش تحقیق در پزشکی کلاسیک و سنتی

کد درس: ۰۷

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: شناخت روش تحقیق در پزشکی کلاسیک و سنتی و ارائه کارهای جدید بر پایه تجارب قرون و اعصار گنجینه عظیم پزشکی ایرانی- اسلامی

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی) :

نظری:

- آشنایی با مباحث: کلیات تحقیق، تنظیم یک طرح تحقیقاتی (مقدمه، عنوان، بیان مسئله، بررسی متون، اهداف و فرضیات، روش بررسی، متغیرها، نوع مطالعه (غیر مداخله ای، اکتشافی، توصیفی، مقایسه ای)، نمونه گیری، روش جمع آوری داده ها، روش اجراء، ملاحظات اخلاقی، تجزیه و تحلیل داده ها، منابع)، اصول نگارش مقالات (ساختار یک مقاله و انواع آن، تنظیم مقدمه، تنظیم بخش روش ها، تنظیم بخش نتایج، تنظیم بخش منابع)، چگونگی نوشتن نامه به سردبیر، چگونگی نوشتن چکیده برای جلسات علمی، چگونگی نوشتن گزارش موردی، چگونگی نوشتن یک متن مروری

عملی:

- انجام تمرین های عملی با هدایت و نظارت اساتید مربوط

منابع درس:

- کتاب تحقیق در سیستم های بهداشتی، قسمت دوم: تجزیه و تحلیل داده ها و نوشتن گزارش، سازمان بهداشت جهانی
- آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی و امتیاز کار عملی

کد درس: ۸-۰

نام درس: اصول منطق و کاربرد آن در پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: - آشنایی دانشجویان با مبانی و اصول علم منطق

- توانمندسازی دانشجویان در استفاده از اصول علم منطق به منظور درک عمیق تر از روابط منطقی در

طب نظری

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- مقدمات
- مبحث الفاظ
- تصورات
- قضایا
- حجت یا استدلال
- قیاس از نظر ماده

منابع درس:

- مختصر منطق صوری، آقای دکتر محمد خوانساری - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- امتحان کتبی

نام درس: تدابیر حفظ الصحة و اصول پیشگیری

کد درس: ۰۹

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: شناخت راهکارهای علمی و شیوه های پیشگیری از بیماری ها، حفظ سلامت و ارتقاء آن به تناسب شرایط فردی و محیطی بر اساس طب سنتی ایران به منظور انتخاب مناسب ترین شیوه های ارتقاء سلامت با توجه به شرایط علمی روز

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ عملی)

- سته ضروریه

- مفهوم سلامت و مشخصه های آن

- تغذیه و اختیار غذا بر حسب کیفیت مزاج، تعدیل انتقال به مزاج افضل، آداب تغذیه، ناسازگاری ها، طبخ و تهیه و نگهداری غذا

- تغذیه در سلامت و بیماری

- ترویج و آداب آشامیدن آب و تدابیر مربوطه

- حرکت و سکون بدن، ریاضات مختلف، ریاضات خاص هر عضو، دلک، غمز و کبس و ربط

- تدبیر حرکات نفسانیه

- تدبیر استحمام

- تدبیر نوم و یقظه (انواع رؤیا)

- تدبیر احتباس و استفراغ

- تدبیر جامع

- تدبیر بر حسب فصول، طبایع مساکن

- فساد هوا و تدبیر آن

- تدبیر زنان باردار، شیر ده و اطفال و تدبیر امراض لاحقه

- تدبیر اطفال و تعدیل اخلاق انسان

- تدبیر رضاع و شرایط مرضعه و تربیت طفل بعد از رضاع

- احوال و امراض ویژه اطفال و تدبیر آنها

- تدبیر جوانان و میان سالان و سالمندان

- تدبیر مسافری

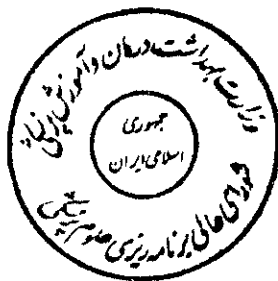
- بهداشت عمومی از دیدگاه پزشکی نیاکان

منابع درس:

- قانون فی الطب جلد ۱، خلاصه الحکمه، ذخیره خوارزمشاهی، منافع الاغذیه و دفع مضارها، دفع مضار الکلیه، تغذیه المرضی (سمرقندی) و - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی

کد درس: ۱۰

نام درس: آموزه های اسلامی در پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنائی دانشجویان با آموزه های اسلام در پزشکی

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

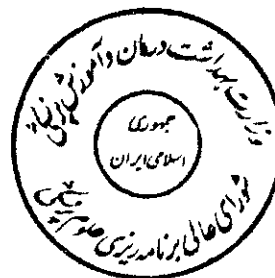
- مبانی نظری پزشکی در آموزه های اسلامی
- ویژگی های لازم برای صاحبان حرف پزشکی
- منابع روائی طب اسلامی
- نوآوری های طب اسلامی
- راهکارهای استفاده از آموزه های اسلامی در برنامه ریزی پزشکی نوین
- تدوین منشور آموزش پزشکی در اسلام
- بررسی و نقد نظرات و کتب موجود در این زمینه

منابع درس:

- منابع روائی مادر از جمله بحار الانوار، کتب اربعه، صحاح سته، وافى و - آخرین انتشار
- منابع خاص نظیر فصول المهمه، طب العتره، طب النبوی، رساله ذهبیه و - آخرین انتشار
- منابع روز مانند دانشنامه احادیث پزشکی، اولین دانشگاه و آخرین پیامبر، آئین تندرستی و - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- امتحان کتبی

کد درس: ۱۱

نام درس: مدیریت و پژوهش های چند گانه اجتماعی در پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: توانمندی دانشجویان در مدیریت و نیز انجام بررسی های جامعه شناختی، اقتصاد پزشکی، جمعیت و فرهنگ و اثر

آن بر نهاد پیشگیری و درمان

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی) :

نظری:

- آشنایی با اصول مدیریت در پزشکی

- آشنایی با جامعه شناسی پزشکی و نمونه های مطالعات آن

- انجام بررسی های کیفی و کمی و تفسیر آنها در نهاد پزشکی

عملی:

- بررسی های عملی برای تهیه تک نگار (منوگراف) ویژه هر منطقه

- تهیه تک نگارها (منوگراف ها) برای مناطق شهری و روستایی با تأکید بر جنبه های پزشکی

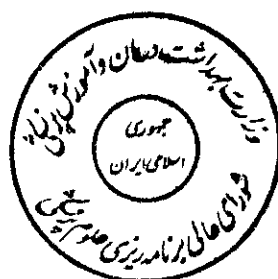
منابع درس:

- با نظر استاد درس

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی (۳۰ درصد)

- کار عملی (۷۰ درصد) با ارائه تک نگارهای تدوین شده برای یک منطقه شهری و یک منطقه روستایی

کد درس: ۱۲

نام درس: کتاب شناسی و اصول تصحیح متون پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آشنایی با تطورات پزشکی و تأثیرات آن بر نگارش کتب و متون طبی و نیز تسلط بر انجام علمی تصحیحات متون پزشکی

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی) :

نظری:

- کتاب شناسی پزشکی

- اصول و مبانی تصحیح متون قدیمی

- ویژگی های تصحیح متون پزشکی

- سیر تطورات پزشکی و نگارش کتب و متون آن

عملی:

- معرفی ۱۰۰ کتاب درپزشکی دوران تمدن اسلامی از دوران ترجمه تا آغاز قرن ۱۴ هجری بر اساس اصول و مبانی کتاب شناسی

- نقد نظرات نو و تکراری در منابع مذکور

- انجام و ارائه متن مقابله و تصحیح شده حداقل ۱۰ صفحه از یکی از کتب طب سنتی

منابع درس:

- مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارائه گزارش کار در قالب نگارش مقاله تحقیقی بر اساس سرفصل درس و با همکاری یکی از کارشناسان کتابخانه های ملی کشور (۵۰ درصد)

- ارائه سخنرانی با عنوان مقاله نگارش یافته (۵۰ درصد)

نام درس: کلیات و امور طبیعی

کد درس: ۱۳

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت مبانی تئوریک طب سنتی ایرانی و چگونگی تفسیر سلامت، بیماری و شیوه های درمانی برپایه آن
رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- حکمت نظری و عملی، محسوسات، جایگاه پزشکی در این تقسیم بندی

- تعریف طب و تقسیم بندی آن به طب نظری و عملی و جایگاه امور طبیعی، اسباب و علل، دلایل و علائم در این طبقه بندی

- امور طبیعی و اهمیت آن در طب سنتی ایران

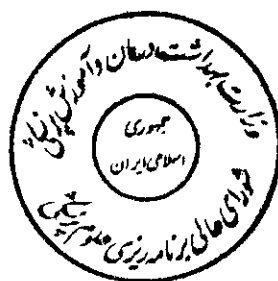
- ارکان - امزجه - اخلاط - اعضاء - ارواح - قوا - افعال

منابع درس:

- ذخیره خوارزمشاهی (تذییل مرحوم دکتر سید جلال مصطفوی)، خلاصه الحکمه، مجمع الجوامع، میزان الطب، مقامع رشیق لمنکری طب العتیق و - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

امتحان کتبی

پیشنیاز یا همزمان: کلیات و امور طبیعی (کد ۱۳)

تعداد واحد: ۴ (۲ واحد نظری - ۲ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: شناخت بیماری ها و نشانه های آنها، مراحل مختلف سیر بیماری ها و نحوه تشخیص و تفسیر آنها بر پایه اصول

و مبانی طب سنتی ایران

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری - ۶۸ ساعت عملی):

نظری:

اسباب، علل و علامات:

- تعریف صحت و مرض

- اختلال در افعال و اقسام آنها

- بیماری مفرد و مرکب

- سوء مزاج، اقسام سوء مزاج

- سوء هیأت ترکیب و اقسام آن (امراض کجی، ناهنجاری پوست، مجاری، اوعیه، عدد، وضع)

- مرض ترکیب (اورام، بثور و...)

- تفرق اتصال

- مراحل زمانی چهارگانه بیماری (ابتدا، تزاید، انتها، انحطاط)

- اسباب بیماری (بادیه، سابقه، اصله)

- سته ضروریه

دلایل و علائم:

- نبض ملمس ساده و مرکب و اقسام آنها (طویل، قصیر، معتدل، عریض، ضیق، شاهق منخض عظیم، صغیر، غلیظ،

موجی، غزالی و...)

- قاروره

عملی:

- گرفتن شرح حال کامل بیماران

- تشخیص بیماری ها و ذکر دلایل صحت تشخیص

- گرفتن نبض و تشخیص حداقل ۱۰ نوع آن

- تفسیر بیماری با تشخیص نوع نبض

- بررسی آزمایشگاهی قاروره، بران، نفث، عرق، طمث و ... و استفاده از آنها در تشخیص بیماری ها

منابع درس:

- شرح الاسباب و العلامات نفیس بن عوض، خلاصه الحکمه، القانون فی الطب، نخیره خوارزمشاهی، ... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- امتحان کتبی

- امتحان عملی بالینی

کد درس: ۱۵

نام درس: مفردات و قرابادین

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۴ (۱/۵ واحد نظری - ۲/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: شناسائی مفردات پزشکی متداول در طب سنتی ایران و کسب اطلاعات کامل درباره لاقبل ۱۰۰ مورد از مفردات و تهیه دارو های مرکب در اشکال رایج در طب سنتی ایران
رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۸۵ ساعت عملی)

نظری:

- مفردات طبی شامل ماهیت، طبیعت، افعال و خواص هر یک از آنها
- طرق شناسائی مزاج های ادویه و اغذیه بر اساس تجربه و قیاس
- تهیه ادویه و حفظ آنها
- اعمار ادویه
- احراق ادویه، تمحیص، تشویه، قلی، تدبیر و غسل آنها
- کیفیت ترکیب ادویه
- اشکال مختلف دارو

- تهیه دارو های مرکب: آبن ها - اقراص - اطریفل ها - ایارجات - ادهان - بخورها - پادزهرها - پاشویه ها - تریاقات - جوارشات - جواهر سرمه ها - حغن ها - حلوا ها - حب ها - حابسات - حمولات - خمیرها - خضاب ها - سکنجبین ها - سفوفات - سعوطات، سنونات - شربت ها - شیافات - ضمادات - طلائات - طبخ ها - عطریات - عطوسات - عرق ها - غمره ها - غرغره ها - غسولات - فتیله ها - فرزجه ها - قیروطات - قطورات - کحول - کمادات - لعوقات - لخلخه ها - مفرحات - معاجین - مرهم ها - مسمنات - مسهلات - مضمضه ها - مقینات - ملحیات - نقوعات - نوش دارو ها

عملی:

- مشاهده مفردات پزشکی و ثبت مشخصات فیزیکی و ارگانولپتیک آنها
- پاکسازی، تهیه، بسته بندی و نگهداری آنها
- تهیه داروهای سنتی قابل نگهداری
- آشنایی با فناوری های نوین داروسازی و تهیه داروهای دیررهش بر پایه دانش طب سنتی

منابع درس:

- حشایش دیسقوریدوس، مفردات الحاوی، قانون فی الطب، اختیارات بدیعی، تذکره داود انطاکی، جامع ابن بیطار، تحفه حکیم مؤمن، مخزن الادویه، قرابادین کبیر، قرابادین شفایی، قرابادین صالحی، قرابادین محمدبن علی سمرقندی، فارماکوپه گیاهی ایران، فارماکوپه همدرد و - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی
- امتحان عملی

نام درس: اصول و مبانی درمان شناسی

کد درس: ۱۶

پیشنیاز یا همزمان: اسباب، علل، دلایل و علامت (کد ۱۴)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت شیوه های مختلف درمانی در طب سنتی ایران و شناسائی بیماری های قابل درمان با طب سنتی به روش طب مذکور و نیز شناسائی بیماری های مشکل دار در پزشکی کلاسیک که با طب سنتی قابل درمان کامل یا نسبی می باشند.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت نظری)

- اصول و مبانی مقابله با بیماری ها

- درمان های طبیعی (تغذیه، ریاضت و ...)، درمان های دارویی، درمان های جراحی

- تقطیر، طلی، تکمید، جبر، ربط، کی، قی، اسهال، تنقیه، علق، فصد، حجامت و ...

- بیماری های مهم شامل: صداع - شقیقه - سرسام - مالیخولیا - صرع - سکت - فالج - لقوه - رعشه - تشنج - زکام

- رمدها - بیماری های چشم - گوش - بینی - دهان و دندان - اشکالات بلع - سرفه - ذات الریه - سل - ذات الجنب -

ربو - خفقان - نفث الدم - بیماریهای معده - غشی - مغص - فواق - هیضه - اسهال - زحیر - قولنج - بیماری های

کبد - استسقاء - یرقان

منابع درس:

- الحاوی - المنصوری - قانون فی الطب - کامل الصناعه الطیبیه - هدایه المتعلمین - ذخیره خوارزمشاهی - الاغراض

الطیبیه - خلاصه التجارب - میزان الطب - خلاصه الحکمه - علاج الامراض و ... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- امتحان کتبی

کد درس: ۱۷

نام درس: مباحث جامع طب ایرانی- اسلامی

پیشنیاز یا همزمان: اصول و مبانی درمان شناسی (کد ۱۶)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف: آموزش شیوه نقادی در متون طب سنتی ایرانی- اسلامی

رنوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

مطالعه جلد اول کتاب خلاصه الحکمه و تفسیر مباحث آن با استفاده از امهات کتب طب ایرانی- اسلامی به خصوص القانون فی الطب، موجز القانون، الاقسرابی، المنصوری، کامل الصناعه، نخیره خوارزمشاهی، الاغراض الطیبیه، الحاوی، خلاصه التجارب، شرح الاسباب و العلامات، آثار اولیه (ترجمه های حنین بن اسحاق، ثابت بن عروه، اصطفی بن بسیل و ... انجام می گیرد و دانشجویان با هدایت اساتید با مطالعه سطر به سطر کتاب خلاصه الحکمه و بحث درباره محتوای آن سطور با استفاده از منابع معرفی شده فوق، به تفسیر و نقد نظرات اقدام خواهند نمود.

منابع درس:

کتاب خلاصه الحکمه (جلد ۱، ۲ و ۳) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی (۵۰ درصد)

- ۵۰ درصد ارزیابی دانشجوی بر اساس میزان و کیفیت مشارکت وی در طول ارائه این درس اختصاص خواهد داشت.

کد درس: ۱۸

نام درس: اعمال یدای و جراحی صغیر

پیشنیاز یا همزمان: مباحث جامع طب ایرانی - اسلامی (کد ۱۷)

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آموزش شیوه انجام اعمال یدای متداول در طب سنتی و موارد کاربرد آنها

رنوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۶۸ ساعت عملی):

نظری:

- جایگاه و اهمیت اعمال یدای در شیوه های درمانی طب سنتی

- انواع اعمال یدای شامل غمز، دلک، حجامت، فصد، کی، نیشتر زدن، جا انداختن در رفتگی ها، برخورد با شکستگی ها

و ...

- هشدارهای پزشکی در مورد اعمال یدای و جراحی های کوچک

- دامنه کاربرد اعمال یدای و بررسی آثار آنها

- داروهای طب سنتی در جراحی های صغیر

- استفاده از وسایل کمکی در انجام اعمال یدای

عملی:

انجام اعمال یدای ابتدا با استفاده از مولاژ مناسب و سپس انجام آنها روی بیماران با نظارت استاد

منابع درس:

- مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل

و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر)

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی

- امتحان عملی

نام درس: فوریت ها و شیوه های نوین تشخیص و درمان بیماری ها در پزشکی کلاسیک کد درس: ۱۹

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۴ (۱ واحد نظری - ۳ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آشناسازی دانشجویان با آخرین دستاوردهای پزشکی کلاسیک و ایجاد توانمندی لازم برای بهره گیری از پیشرفته ترین روش های تشخیص بیماری ها و آماده سازی آنان برای انجام خدمات پزشکی فوری و رفتار منطقی در برخورد با شرایط اورژانس و دشوار

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۱۰۲ ساعت عملی)

نظری:

- روش های نوین تشخیص و درمان در بیماری های داخلی، اطفال، زنان و زایمان، عفونی، پوست، مسمومیت ها و ...
- فوریت های پزشکی (اورژانس ها) در: بیماری های داخلی، اطفال، جراحی عمومی، ارتوپدی، مسمومیت ها، اعصاب و روان، سالمندان، زنان، قلب و عروق

عملی:

- حضور در بخش های فوق و مشارکت در برنامه های گزارش روزانه (Morning reports)
- انجام خدمات ضروری همراه دستیاران بخش های مذکور
- حضور در بخش های اورژانس و انجام خدمات ضروری زیر نظر متخصصین طب اورژانس

منابع درس:

- بر اساس منابع مصوب دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- امتحان کتبی

- امتحان عملی

نام درس: کارورزی (۱)

کد درس: ۲۰

پیشنیاز یا همزمان: اعمال یدای و جراحی صغیر (کد ۱۸)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارورزی

هدف: ارتقاء آگاهی های علمی و تجربی و مهارت های پزشکی به منظور تأمین، حفظ، و ارتقاء سلامت افراد و جامعه و نیز انجام معاینات کامل، تشخیص بیماری ها، تجویز روش های درمانی مناسب و انتخاب مناسب ترین شیوه های درمانی برای بیماران با رعایت مصالح آنان، پیشرفت های علمی روز و همچنین تهیه داروهای ترکیبی (در صورت لزوم) زیر نظر اساتید دروس مربوط

رئوس مطالب: (۱۳۶ ساعت کارورزی)

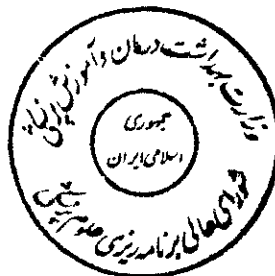
- یادگیری، تمرین و انجام مستقل کار در زمینه های حفظ الحصه، تشخیص بیماری ها، درمان آنها در مراکز درمانی واجد شرایط

منابع درس:

با نظر اساتید دروس مربوط

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان عملی و بالینی

نام درس: کارورزی (۲)

کد درس: ۲۱

پیشنیاز یا همزمان: کارورزی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارورزی

هدف: ارتقاء آگاهی های علمی و تجربی و مهارت های پزشکی به منظور تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت افراد و جامعه و نیز انجام معاینات کامل، تشخیص بیماری ها، تجویز روش های درمانی مناسب و انتخاب مناسب ترین شیوه های درمانی برای بیماران با رعایت مصالح آنان، پیشرفت های علمی روز و همچنین تهیه داروهای ترکیبی (در صورت لزوم) (زیر نظر اساتید دروس مربوط)

رئوس مطالب: (۱۳۶ ساعت کارورزی)

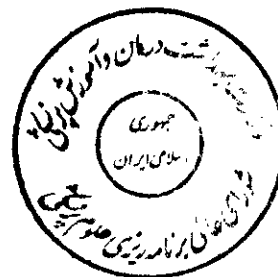
- یادگیری، تمرین و انجام مستقل کار در زمینه های حفظ الحصه، تشخیص بیماری ها، درمان آنها در مراکز درمانی واجد شرایط

منابع درس:

با نظر اساتید دروس مربوط

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان عملی و بالینی

نام درس: پایان نامه

کد درس: ۲۲

پیشنیاز یا همزمان:-

تعداد واحد: ۲۰

نوع واحد: -

هدف: طراحی و اجرای یک پروژه تحقیقاتی مرتبط موضوعات طب سنتی

شرح درس: دانشجویان باید مطابق آئین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی به تحقیق بپردازند.

الزامات و توضیحات ضروری:

۱- دانشجوی، با راهنمایی اساتید طب سنتی عنوان پایان نامه بالینی خود را مشخص می نماید.

۲- در پرسشنامه ارائه شده لازم است علاوه بر معرفی استاد راهنما از میان اساتید طب سنتی ، یکی از اساتید دارای درجه فوق تخصص در یکی از رشته های بالینی به عنوان استاد راهنمای دوم پیشنهاد می گردد.

۳- در مورد انتخاب اساتید مشاور به تناسب موضوع هیچگونه محدودیتی وجود نخواهد داشت.

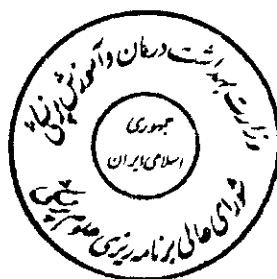
۴- دانشجوی موظف است بخشی از کار عملی مربوط به پایان نامه خود را تحت نظارت استاد راهنمای دوم در بخشهای تخصصی بالینی همراه دستیاران رشته مربوط و با رعایت مقررات بگذراند و پس از تأیید استاد راهنمای دوم، با هدایت مستقیم اساتید راهنمای اول و دوم به انجام تحقیقات بالینی بر پایه آموزه های طب سنتی و با رعایت موازین اخلاق پژوهش مبادرت ورزد.

منابع درس:

با نظر اساتید مربوط

شیوه ارزشیابی دانشجوی :

ارائه و دفاع از پایان نامه

کد درس: ۲۳

نام درس: بررسی تطبیقی مکاتب پزشکی دوران تمدن اسلامی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: توانمند سازی دانشجویان در شناخت تطورات و تبدلات دانش پزشکی از زمان آغاز ترجمه تا سال های میانه قرن ۱۳ هجری

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

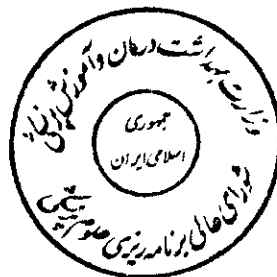
- ترجمه کتب طبی و تأثیر مکاتب یونانی و سریانی
- ویژگی های مکتب پزشکی آندلس و ارتباط آن با سرزمین های خلافت شرقی
- نوآوری های پزشکی دوران تمدن اسلامی تا پایان سده ۱۴ هجری
- نفوذ پزشکی ایرانی در سرزمین هند
- بررسی تطبیقی مبانی نظری در پزشکی ایرانی، هندی، چینی و ...
- آثار پزشکی ایرانی در سرزمین های دیگر
- مصطلحات فارسی پزشکی در طب ملل دیگر

منابع درس:

- مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارائه گزارش کار در قالب نگارش مقاله تحقیقی بر اساس سرفصل درس و با همکاری یکی از کارشناسان تاریخ (۵۰ درصد)
- ارائه سخنرانی با عنوان مقاله نگارش یافته (۵۰ درصد)

کد درس: ۲۴

نام درس: کاربرد فناوری نوین در طب سنتی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: فراهم کردن امکان استفاده از ابزارهای نوین برای افزایش اثربخشی و تسهیل ارائه خدمات طب سنتی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- سیستم های تشخیصی در طب کلاسیک

- مستند سازی دلایل و علامات رایج در طب سنتی با بهره گیری از فناوری روز و ابزارهای نوین

عملی:

- کار آزمایشگاهی

منابع درس:

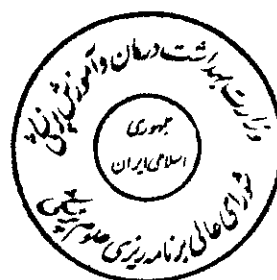
- بر اساس نظر استاد درس

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارائه گزارش کار در قالب نگارش مقاله تحقیقی بر اساس سرفصل درس و با همکاری یکی از کارشناسان مهندسی

پزشکی (۵۰ درصد)

- ارائه سخنرانی با عنوان مقاله نگارش یافته (۵۰ درصد)

نام درس: شیوه های نوین آموزش و اصول مهارت های رفتاری در پزشکی کد درس: ۲۵

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: ایجاد توانمندی های لازم نزد دانشجویان برای استفاده از آخرین دیدگاهها و نظریات در آموزش پزشکی و بهره

گیری از آنها در ارائه آموزش نوین طب سنتی و نیز شناخت تطورات و تبدلات دانش پزشکی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- ارتباطات نیروی انسانی

- دینامیسم گروه

- شیوه های آموزش پزشکی و نحوه ارزیابی آنها

- نقش بازی Roll playing

- سخنرانی، کنفرانس، سمپوزیوم و ...، امتیازات و نقاط ضعف آنها

- اعتبارسنجی در آموزش پزشکی

عملی:

نقش بازی Roll playing، تدریس با حضور اساتید مرتبط، اصلاح کاستی ها و ارائه مجدد کنفرانس و خطابه

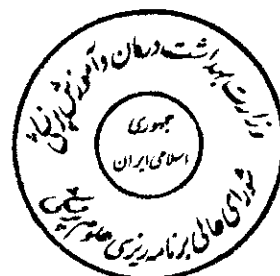
منابع درس:

- بر اساس نظر استاد درس

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارائه گزارش کار در قالب نگارش مقاله تحقیقی بر اساس سرفصل درس (۵۰ درصد)

- برگزاری جلسه سخنرانی، کنفرانس، سمپوزیوم و ... در این زمینه و ارزیابی آن (۵۰ درصد)

نام درس: تغذیه اختصاصی و شیوه های تهیه غذاهای ویژه کد درس: ۲۶

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: کسب توانایی های عملی برای تهیه و ارزیابی انواع غذاهای متداول در طب سنتی و اصول و مبانی تدابیر غذایی معالجات تغذیه ای

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- بازنگری در مبانی تغذیه در طب سنتی و یافته های جهان علم در عصر حاضر
- تغذیه در سلامت و بیماری
- نقد و بررسی غذا درمانی در طب سنتی و طب کلاسیک بر اساس دانش جدید و قدیم
- انواع غذاهای رژیمی و خاص در طب سنتی و شیوه تهیه آنها و موارد کاربرد آنها
- آبکامه، شورباها، مطنجنه ها، مزوره، انواع آش، ...
- نان های مخصوص و شیوه های تهیه آنها
- نوشیدنی های متداول در طب سنتی و اثرات درمانی و نحوه تهیه آنها
- استفاده از دانش روز برای ارتقاء کیفیت غذاهای رژیمی سنتی
- ملاحظات بهداشتی در تهیه، طبخ و نگهداری مواد غذایی با بهره گیری از دانش روز
- بررسی راهکارهای نوین در تولید صنعتی غذاهای رژیمی سنتی

عملی:

- حضور در آشپزخانه و انجام عملی دستورالعمل های تهیه غذاهای خاص بیماران
- ارزیابی شیوه های مختلف آماده سازی، طبخ و نگهداری مواد غذایی
- انجام آزمایش های فوری تشخیص فساد و آلودگی مواد غذایی
- تمرین آموزش عملی طبخ به همکاران

منابع درس:

منافع الاغذیه و دفع مضارها (رازی)، اطعمه المرضی (سمرقندی)، آشپزی دوران صفویه، بهداشت تغذیه، خوردنی ها و درمان با غذا، مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی

- امتحان عملی

نام درس: ماساژ درمانی

کد درس: ۲۷

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: آماده سازی دانشجویان برای انجام شیوه های سنتی و نوین ماساژ درمانی نزد بیماران و آگاه سازی آنان از موارد کاربرد مؤثر و ارزیابی میزان تأثیر این شیوه درمانی
رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی):

نظری:

- ماساژ درمانی در طب سنتی و ارائه نمونه های آن

- ماساژ درمانی در طب کلاسیک و موارد کاربرد آن

- امکان ارتقاء کیفی شیوه های ماساژ درمانی طب سنتی با بهره گیری از دانش روز و فناوری در دسترس

عملی:

- انجام انواع روش های ماساژ درمانی روی مولاژ و بیماران تحت نظارت استاد

منابع درس:

- کتاب های فیزیوتراپی جدید و ماساژ درمانی بر اساس نظر استاد درس

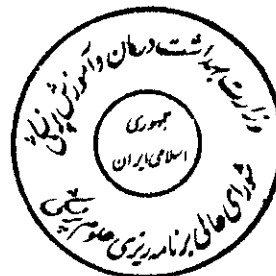
- مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل

و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

امتحان کتبی

امتحان عملی

کد درس: ۲۸

نام درس: طب روحانی، هیپنوتیزم و درمان های روانی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: توانمند سازی دانشجویان به بهره گیری از موازین طب روحانی، تلقین، هیپنوتیزم و روان درمانی و استفاده کاربردی از آنها در مواجهه با بیماران
رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی):

نظری:

- مفهوم طب روحانی
- هویت معنوی انسان و تأثیر آن به هویت biopsychosocial و عملکرد دستگاه های مختلف بدن
- هیپنوتیزم: اصول و مبانی و راهکارهای استفاده عملی از آن

عملی:

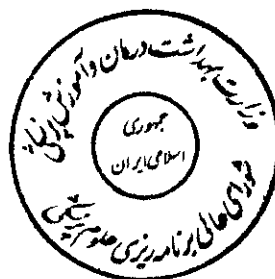
- استفاده از هیپنوتیزم در کنار شیوه های درمانی طب سنتی و ارزیابی میزان اثر بخشی آن
- نقش بازی در مورد به کارگیری طب روحانی و درمان های روانی بیماران

منابع درس:

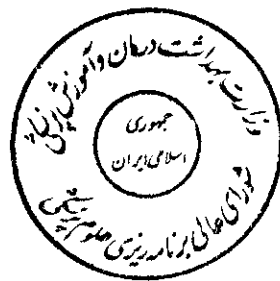
- کتاب های طب روحانی و درمان های روانی بر اساس نظر استاد درس
- مجموعه آثار رضا دکتر جمالیان در معرفی هیپنوتیزم و کاربرد آن در درمان - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- آزمون کتبی
- انجام تمرینات عملی

فصل چهارم
ارزشیابی برنامه دوره آموزشی
دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سنتی ایران

۱- هدف ارزشیابی برنامه:

الف) دستیابی به وظائف و انتظارات حرفه ای از دانش آموختگان این دوره (Task oriented)

ب) تعیین کاستی ها، فزونی ها و نقاط قوت و ضعف برنامه

ج) اصلاح و ارتقاء تدریجی برنامه

۲- نحوه انجام ارزشیابی برنامه:

نحوه انجام ارزشیابی برنامه به صورت ارزشیابی تراکمی (Summative Evaluation) و با مشارکت اساتید، فراگیران، صاحب نظران دیگر و به مسئولیت دبیرخانه شورای آموزشی طب سنتی و مکمل تعیین می گردد.

۲- مراحل اجرایی ارزشیابی برنامه:

- تعیین اهداف ارزشیابی

- تهیه ابزار ارزشیابی

- اجرای ارزشیابی

- تحلیل نتایج بدست آمده

- تصمیم گیری

- ارائه پیشنهاد به شورای عالی برنامه ریزی

۴- توأتر انجام ارزشیابی:

در خانمه هر دوره آموزشی (هر ۴ سال یک بار) و نیز هر ۴ سال یک بار در مراکز ارائه خدمات پزشکی دانش آموختگان

۵- شاخص های پیشمندی برای ارزشیابی برنامه:

- میزان امتیاز کسب شده در آزمون های پایان دوره آموزشی براساس وظائف حرفه ای

- میزان دستیابی به توانائی های حرفه ای درمقایسه با اهداف پیش بینی شده برای دوره

- تعیین میزان کارایی دانش آموختگان از دیدگاه مدیران گروه های آموزشی درارتباط با ایفای وظائف حرفه ای آنان

- تعیین میزان رضایت مندی بیماران از چگونگی رفتار حرفه ای و سودمندی روش های درمانی دانش آموختگان

۶- معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص:

- میزان امتیاز کسب شده در آزمون های پایان دوره آموزشی بیش از ۷۰٪

- میزان دستیابی به توانائی های حرفه ای بیش از ۸۰٪

- میزان کارایی دانش آموختگان از دیدگاه مدیران گروه های آموزشی بیش از ۷۵٪

- میزان رضایت مندی بیماران بیش از ۸۵٪

